Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteellinen neuvo Itämeren vuoden 2021 kalastusmahdollisuuksista

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuuleminen 3.6.2020

- MMM lausunto

MMM/LVO
Risto Lampinen

Tausta ja prosessi

Kv. Merentutkimusneuvoston (ICES) tieteellinen neuvo (silakka, kilohaili, turska, lohi ja punakampela) vuoden 2021 Itämeren kalastusmahdollisuuksista saatiin 29.5.2020

Itämeren alueellistamiselin BALTFISH kokoontuu 8.-9.6.2020 Suomen puheenjohdolla ja se käsittelee myös vuoden 2021 ICES-neuvoa.

Varsinainen komission ehdotus Itämeren vuoden 2021 kalastusmahdollisuuksista annetaan elo-syyskuun vaihteessa ja lopullisen päätöksen asiassa tekee kalastusneuvosto lokakuussa 2020

Eduskunnan kanssa sovitun menettelyn mukaisesti valtioneuvosto lähettää tässä vaiheessa e-kirjeen, jotta Eduskunta voi muodostaa Suomen kannan riittävän varhaisessa vaiheessa.

Aikainen kannanmuodostus mahdollistaa sen, että Suomi pystyy vaikuttamaan tehokkaasti komissioon, kun se alkaa kesäkuussa valmistella omaa asetusehdotustaan ennakolta BALTFISH-kokouksessa ja myös komission suuntaan

Suomen lopullinen kanta muodostetaan, kun komissio on antanut asetusehdotuksensa.

Keskeiset havainnot ICES-neuvon perusteella

- Pääaltaan ja Pohjanlahden lohenkalastuksen osalta erityisesti vuosien 2016-18 laajamittainen lohen väärinraportointi etelässä on Suomen toimien ansiosta lähes loppunut vuonna 2019. Tämä vastaa useisiin Eduskunnan esiin nostamiin tavoitteisiin mm.
  - Merkittävä myönteinen vaikutus kaikkiin lohikantoihin.
  - Sekakantakalastus pääaltaalla vähentynyt merkittävästi.
  - Sääntöjä noudattavien kalastajien kalastusta ei jouduta rajoittamaan laittoman kalastuksen takia, ensimmäisen kerran pitkään aikaan TACia voidaan nostaa.
- Silakan kalastus vaikeuksissa: Pohjanlahden silakan tieteellinen tieto ei ole riittävää, joten TAC joudutaan pitämään viime vuoden tasolla. Koska TACia on pienennetty huomattavasti viime vuosina, yritysten tilanne on vaikea. Tilannetta vaikeuttaa ICESin ehdottama merkittävä 36% leikkaus pääaltaan silakan TAC:iin.
- Turskakannat ovat edelleen heikossa kunnossa

Valtioneuvoston kanta

Perusperiaatteet

Kestävää enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) noudattaminen EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee vahvistaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Valtioneuvoston kanta - lohi

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohi

ICES:n neuvon mukaan kaupallisen kalastuksen kokonaissaaliin merellä ei tulisi ylittää 116 000 lohta. Vuoden 2019 havaintojen perusteella tästä tulisi vähentää hylkeiden vahingoittamat (5 400), alamittaiset (4 600), raportoimattomat (8 400) ja väärinraportoidut lohet (900), jolloin päädytään ICESin neuvoon 96 600 lohta. Lisäksi tulee vähentää Venäjän osuus (1,9 %) eli 1 835 lohta.

EU TAC olisi näin 94 765 lohta (+9%)

Väärinraportointi oli vuonna 2019 pudonnut avomerellä 600 loheen edeltävän vuoden 42 600 lohesta taimenen avomerikalastuskiellon vaikutuksesta. Kiellon jatkaminen on erittäin tärkeää.

Suomi edellyttää, että lohenkalastusta valvotaan tehokkaasti ja laiton kalastus eliminoidaan.

Suomi pyrkii minimoimaan sekakantakalastuksen erityisesti pääaltaalla.

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohen monivuotinen suunnitelma.

Suomenlahden lohi

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC:n pohjaluku olisi 11 800 lohta, josta vähennetään hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 1 652 lohta (14 %) ja arvioitu raportoimaton saalis 354 lohta (3 %) sekä Venäjän osuus (9,3 % 9 794 lohesta) 910 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 884 lohta (-8%).

Valtioneuvoston kanta – muut kalakannat

Pohjanlahden silakka

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon perusteella 65 018 tonniin kuluvan vuoden mukaisesti.

Suomi pitää tärkeänä, että Pohjanlahden silakan kannanarviontiin liittyvät haasteet ratkaistaan syksyn 2020 aikana ja että ICES mahdollisimman pian voi tuottaa uuden neuvon kannan TAC:sta vuodelle 2021.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakka

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy pistearvon 0,205 (vaihteluväli 0,15 – 0,26) perusteella.

Riianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy yläarvon (vaihteluväli 0,32 – 0,38) perusteella.

Valtioneuvoston kanta – muut kalakannat

Läntinen silakka

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon perusteella 0 tonniin tai vähäiseksi perustuen muihin tehokkaisiin kalastuksenrajoitustoimiin.

Kilohaili

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja MSY-pistearvon 0,31 (vaihteluväli 0,22 – 0,41) perusteella.

Itäinen turskakanta

Suomi kannattaa ICES:n neuvoa siitä, että turskan kalastukselle ei aseteta TAC:ia. Muussa kuin turskan kalastuksessa saatavalle turskan sivusaaliille olisi vuoden 2020 tavoin vahvistettava tarvittava noin 2 000 tonnin TAC. Turskan sivusaaliskiintiön kohdennettu käyttö osana tutkimuskalastusta olisi sallittava, jotta turskakannan tilan kehitystä voidaan arvioida.

Läntinen turskakanta

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti Fmsy ala-arvon 0,125 perusteella.

EU-17-jaosto 2.6.2020 ja lohipohdintaa

- Jaostossa oltiin tyytyväisiä siihen, että Suomen kanta perustuu kaikilta osin ICESin tieteelliseen neuvoon sekä siihen, että pääaltaan ja Pohjanlahden lohen väärinraportointi on saatu kuriin.
- Suomen ammattikalastajaliitto toi esiin tarpeen päivittää Pohjanlahden silakkaa koskevat tutkimustiedot ja tarvittaessa vuoden 2021 neuvo mahdollisimman pian
- WWF ja Suomen Luonnonsuojeluliitto jättivät eriävän mielipiteen pääaltaan ja Pohjanlahden lohesta. Niiden mukaan TACia asetettaessa tulisi soveltaa ICESin neuvon lisäksi ylimääräistä ”varovaisuuspuskuria” tai edellyttää pääaltaan heikoille lohikannoille kalastuskieltoja/-rajoituksia.
- MMM pohti ”varovaisuuspuskuri”-kysymystä ennen valtioneuvoston kannan valmistelua. Seuraavassa diassa on esitetty koonti lohen kalastuksesta viime vuosina. Se osoittaa, että laillinen kalastus on vähentynyt merkittävästi väärinraportoinnin lisäännyttyä, joten kaupallisen kalastuksen kokonaisvaikutus lohikantoihin on pitkällä aikavälillä kestävällä tasolla vuosien välisistä suurista vaihteluista huolimatta. Myös Luonnonvarakeskuksen asiantuntijan mukaan ICESin neuvo ottaa huomioon kaiken tulevaisuus- ja historiatiedon, eikä erillistä ”varovaisuuspuskuria” tarvita.
- Aikaisempien vuosien neuvottelutilanne tuntien tiedetään, että jo valtioneuvoston kannassa esitetyn 94 765 lohen TACin saavuttaminen voi olla vaikeaa. Tavoitteen ehdollinen kytkeminen pääaltaan heikkojen lohikantojen kalastusrajoituksiin tai -kieltoihin heikentäisi Suomen neuvotteluasemaa huomattavasti, sillä em. rajoituksilla on laaja ja voimakas vastustus muiden maiden keskuudessa.

Kaupallisen lohenkalastuksen kehitys Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella 2015-2019 ja arviot vuosille 2020-21 ICESin neuvon perusteella (punaisella Luken ja MMM:n arviot)

Vuosi	**ICES-neuvo**	TAC-taso	kaupallinen saalis	ei-haluttu	ei-raportoitu	väärin-raportoitu	**Kaup. kalastus yhteensä**	**Kaup. kalastus suhteessa ICES-neuvoon**
2015	**116 000**	96 000	82 000	11 060	22 600	16 600	**132 260**	**-16 260**
2016	**116 000**	96 000	72 000	11 380	23 850	26 000	**133 230**	**-17 230**
2017	**116 000**	96 000	59 000	11 360	16 870	32 000	**119 230**	**-3 230**
2018	**116 000**	91 000	69 000	13 240	18 760	42 600	**143 600**	**-27 600**
2019	**116 000**	91 000	64 000	6 277	17 540	600	**88 417**	**27 583**
2020	**116 000**	87 000	65 000	10 000	8 400	900	**84 300**	**31 700**
2021	**116 000**	?	80 000	10 000	8 400	900	**99 300**	**16 700**
							yhteensä	**11 663**

Yhteenveto

Valtioneuvosto kannan mukaan Suomen tavoitteena on vahvistaa kaikki Itämeren TACit kestävän enimmäistuoton periaatteen ja Itämeren monivuotisen suunnitelman mukaisesti uusimpaan tieteelliseen neuvoon perustuen.